

Inleiding

De samenwerking binnen de jeugdketen in Lelystad is verstoord. Met name tussen Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de gecertificeerde instellingen, LISA en JEL is de samenwerking moeizaam en ingewikkeld geworden. De gemeente Lelystad heeft gevraagd om een analyse op de samenwerking door middel van kortdurend en snel onderzoek om inzicht, overzicht en uitzicht te bieden in deze situatie. Vanuit dit inzicht en overzicht is gevraagd om een analyse op basis waarvan verbetervoorstellen zijn geformuleerd.

Onderzoeksaanpak

Voor aanvang van het onderzoek is gestart met een klein documentenonderzoek waarbij kennisgenomen is van documenten die relevant zijn voor het onderzoek. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek in de vorm van het afnemen van interviews. Voor het afnemen van de interviews is een topiclijst ontwikkeld waarin de volgende onderdelen staan opgenomen:

- Welke knelpunten worden ervaren in de onderlinge samenwerking?
- Waar zie je oplossingsrichtingen voor verbetering van de samenwerking?
- Welke stappen kun je zelf vanuit de eigen organisatie zetten om de samenwerking te verbeteren?

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van april tot en met juni 2023. In totaal zijn er 12 interviews afgenomen met medewerkers, zowel management als professionals betrokken bij de uitvoering, van de volgende organisaties:

- Gecertificeerde Instellingen (SAVE en WSS)
- Jeugd Lelystad (JEL)
- LISA (GGD, Icare, MDF, Stichting MEE, Welzijn Lelystad)
- Raad voor de Kinderbescherming
- Veilig Thuis Flevoland
- Flevolandse Versnellingsaanpak
- Beleidsmedewerkers gemeente Lelystad

Gedurende het onderzoek bleken de samenwerkingsproblemen dusdanig groot dat het niet haalbaar was om een gezamenlijke actieagenda te maken.

Knelpunten

Uit de interviews zijn de volgende knelpunten in de samenwerking in de keten opgehaald:

1. JEL heeft geen behoefte aan samenwerking met de overige ketenpartners
2. Geen mogelijkheden voor maatwerk
3. Machteloosheid die door de keten geuit wordt
4. (Non) reactie van de gemeente op jarenlange signalen uit de keten
5. Onduidelijke visie van de gemeente
6. Inkoopbeleid: onvoldoende passende zorg ingekocht
7. Onduidelijkheid over regievoering
8. Gebrek aan onderling vertrouwen in expertise/kennis tussen ketenpartners
9. Communicatie en basishouding JEL
10. Professionals kunnen niet aanmelden bij JEL

Hieronder volgt een korte toelichting met enkele voorbeelden per knelpunt.

1. JEL heeft geen behoefte aan samenwerking met de overige ketenpartners

De ketenpartners benoemen het gebrek aan bereidheid van JEL om samen te werken en mogelijke oplossingen te onderzoeken. Managers en medewerkers zijn bezorgd over het gebrek aan effectieve samenwerking en communicatie. Zelfs wanneer er een acute casus is, die onmiddellijke actie vereist omdat de veiligheid van de kinderen in gevaar is, is JEL niet bereid om samen te werken of mee te denken. Deze problematische samenwerking wordt door de ketenpartners over JEL benoemd op het gebied van casuïstiek, beleid en netwerkvorming.

"JEL heeft geen mogelijkheden voor maatwerk, ze bepalen zelf hun prioriteit. Maar soms weet je al dat iets heel ernstig is en dat het meteen aangepakt moet worden. Dat er geen onderzoek meer moet komen, maar dat er direct hulp ingezet moet worden. Er is daarover geen afstemming mogelijk."

Uit: interview Veilig Thuis

"We hadden een zwangere vrouw en er waren grote zorgen. We wilden in de keten overleggen hoe we het konden aanpakken en vroegen de WMO en JEL om aan te sluiten. Maar JEL wilde niet meedenken, want er was volgens hen geen hulpvraag: er was immers nog geen kind. Toen de baby geboren werd, is het meteen uit huis gehaald. Misschien was dat op termijn ook gebeurd, maar we hadden samen kunnen onderzoeken of we dat hadden kunnen voorkomen."

Ze wilden gewoon niet meedenken; kom verdorie gewoon zitten om mee te denken. Na deze casus hebben we JEL gevraagd om de casus die echt complex was samen te evalueren. Ook daar wilden ze niet aan meedoen."

Uit: interview LISA

"Er is geen samenwerking; ik heb liever een slechte samenwerking dan dit. JEL houdt alle mogelijke manieren van samenwerking tegen. Hier is de directeur bestuurder ook heel duidelijk en transparant in. Zij heeft een opdracht uit te voeren, meer niet."

Uit: interview SAVE

"De directeur van JEL staat altijd wel open voor het gesprek, maar ze staat heel erg voor haar mensen en voor haar opdracht. En ze faciliteert niet op samenwerking in het grijze gebied."

Uit: interview LISA

2. Geen mogelijkheden voor maatwerk

Op het moment dat gezinnen volgens (al langer) betrokken hulpverleners maatwerk nodig hebben, lukt het bijna nooit om dat voor elkaar te krijgen: JEL houdt hiervoor alle deuren dicht. De gemeente heeft nu de rol op zich genomen om te beoordelen of maatwerk nodig is, wat leidt tot langdurige toetsing en vertraging in het organiseren van hulp voor kwetsbare gezinnen.

"JEL is financieel gedreven in plaats van inhoudsgedreven. JEL weigert in sommige gevallen beschikkingen af te geven, omdat de directeur vindt dat gezinnen dit niet nodig hebben. Het begrip 'eigen kracht' wordt erg letterlijk genomen."

Uit: interview SAVE

"Gezinnen waar een LVB of psychische kwetsbaarheid speelt hebben soms pieken in hun hulpvraag. Dit is inherent aan de doelgroep en onze professionals zien dit al in een vroeg stadium aankomen. Door hierop snel te anticiperen, kun je erger voorkomen, maar dat lukt dus niet, want door die zogenaamde normalisatie kan je niet meer bieden. Je hebt maatwerk nodig maar dat kan niet. We kunnen alleen verzoeken doen aan mailadressen. En dan krijgen we een nee. Heel frustrerend om zo samen te moeten werken. Of eigenlijk dus niet samen te werken."

Uit: interview WSS

"Mogelijkheden voor maatwerk zijn er niet. JEL houdt hiervoor alle deuren dicht. Maatwerk gaat nu via de gemeente, die alles op inhoud opnieuw gaat toetsen. Het gevolg is frustratie dat er geen vertrouwen is in het oordeel van SAVE. Bovendien duurt deze toetsing ontzettend lang (maanden) en in de tussentijd wachten deze gezinnen op hulp."

Uit: interview SAVE

3. Machteloosheid die door de keten gevoeld wordt

Medewerkers en managers van de ketenpartners voelen zich gefrustreerd en moedeloos door de werkwijze van JEL. Op managementniveau is veelvuldig toenadering gezocht met JEL. De gevolgen van het handelen van JEL in de keten zijn tweeledig: ten eerste zijn er grote zorgen over het niet toekennen van passende hulp aan gezinnen die dat echt nodig hebben. Ten tweede resulteren deze verharde samenwerkingsrelaties in grote kans op uitval van betrokken medewerkers (burnout).

"Het effect voor de gezinnen is groot. Ze vallen tussen de loketten. We zouden samen moeten werken in de keten om gezinnen op te vangen. We moeten afstemmen wie wat kan doen maar dat gaat niet in Lelystad.

Onze medewerkers willen niet alleen casuïstiek uit Lelystad, ze vragen echt om casuïstiek uit een andere gemeente."

Uit: interview Veilig Thuis

"We hadden een gezin met een meisje in een loverboy circuit. We hadden daar Ambulante Crisis Hulp (ACH) ingezet en JEL wil niet eerder dan bij de eindevaluatie aansluiten. Het was overduidelijk wat nodig was. Maar JEL neemt 8 weken om zelf onderzoek te doen. Ondertussen hebben wij de ouders telkens wanhopig aan de lijn. Soms zijn er veel meldingen van school en politie maar dan nog lijkt het niet aan te komen bij JEL. Ze doen rustig hun onderzoek en zeggen zonder de meldingen en ons advies serieus te nemen: we doen niets."

Uit: interview Veilig Thuis

"Als we hadden geweten dat er niets zou uitkomen, hadden we een voorlopige ondertoezichtstelling (VOTS) aangevraagd. Dat is natuurlijk absurd want dat is niet nodig. Maar dan zou het gezin mogelijk wel passende hulp kunnen krijgen."

Uit: interview Veilig Thuis

"De onderlinge samenwerking met JEL ervaren we als oké. Het is helder binnen welke opdracht JEL werkt en dat hun baas daarin geen ruimte biedt. Dit neemt niet weg dat het enorm frustrleert en men er moedeloos van wordt en het enorme gevolgen heeft voor de Lelystadse gezinnen en kinderen."

Uit: interview WSS

4. (Non) reactie van de gemeente op jarenlange signalen uit de keten

Managers van alle betrokken ketenpartners, met uitzondering van JEL, hebben veelvuldig aan de bel getrokken bij de gemeente over de samenwerking. Dat er kinderen en gezinnen de dupe worden en geen passende hulp krijgen door de rigide werkwijze van JEL en de gemeente. De signalen van de ketenpartners zijn onvoldoende serieus genomen. Er is niet geacteerd op deze signalen.

Ook een algemene evaluatie met de ketenpartners heeft niet plaatsgevonden.

De ketenpartners, met uitzondering van JEL, vinden dat de gemeente hen en de Lelystadse gezinnen in de steek heeft gelaten.

"Er is een gebrek aan vertrouwen en samenwerking. Er is een 'laat maar zitten houding' ontstaan."

Uit: interview gemeente

"Er waren negatieve neveneffecten, vanuit de overgang van het JGT naar JEL, die bijgestuurd hadden moeten worden en dit is niet gebeurd. Het gevolg was dat iedereen in zijn eigen winkel ging zitten."

Uit: interview gemeente

5. Onduidelijke visie van de gemeente

De betrokken organisaties, met uitzondering van JEL, benoemen dat de visie van de gemeente op jeugdhulp diffuus is. Het gebrek aan een duidelijke en goed gedragen visie heeft verschillende negatieve gevolgen. Het lokale beleid van de gemeente legt de nadruk op strikte controle en begrenzing (financieel gedreven), terwijl het regionale beleid gericht is op aansluiting bij ouders en kinderen en een open/lerende houding voorstaat.

"Ik begrijp dat het lastig is voor de gemeente, want ze moeten bezuinigen. Er moet een visie komen op jeugdhulp. Een goed gedragen visie die aansluit bij de praktijk. En het liefst ook een gedeelde Flevolandse visie over hoe je de toegang invult. Dat zou zoveel tijd schelen voor de medewerkers."

Uit: interview WSS

"De gemeente heeft ons de opdracht gegeven om samen te werken met JEL. En JEL houdt voor ons de deur dicht (dat lijkt hun opdracht)."

Uit: interview LISA

"De praktijk in onze gemeente is dat we een strikt regime voeren. We begrenzen in plaats van dat we aansluiten. Volgens de regiovisie moeten we aansluiten bij ouders en kinderen en het met hen samen doen. Evenals met het zorglandschap. Samen doen: dus met verwijzers en aanbieders. Maar de lokale opdracht aan JEL, als belangrijke partner hierin, is precies contra. Alleen bieden wat is ingekocht en afgesproken. Een gesprek kan wel, maar je wordt niet gehoord of erkend; je krijgt nooit iets, er is geen samenwerking."

Uit: interview gemeente

6. Inkoopbeleid: onvoldoende passende zorg ingekocht

In alle interviews, met uitzondering van JEL, wordt gesproken over het niet passende zorgaanbod. Er is te weinig diversiteit. Specifiek hulpaanbod zoals perspectief onderzoek (met als doel om inzichtelijk te krijgen of ouders de opvoeding van hun kind na verblijf in een (netwerk)pleeggezin of residentiële instelling weer (deels) op zich kunnen nemen) en aanbod op gebied van seksuele ontwikkeling en FACT zijn niet ingekocht. Maatwerk aanvragen kost veel tijd en energie en lukt bijna nooit.

"Het zorgaanbod is onvolledig en beperkt. Perspectief onderzoek is bijvoorbeeld niet ingekocht en ouderschapsbemiddeling (OBM) alleen bij Triade-Vltree, die de vraag niet aan kan met een wachtlijst van een jaar tot gevolg. Het effect van een te beperkt zorgaanbod is dat er duurdere alternatieven gezocht moeten worden (in de vorm van onderaannemerschap) en kinderen op verkeerde plekken terechtkomen."

Uit: interview WSS

"JEL is een beschikkingsfabriek; zij voeren hun opdracht bijzonder goed uit. Zij geven enkel beschikkingen af die binnen de contracten vallen.

Er is weinig keuzevrijheid in ingekochte producten."

Uit: interview SAVE

7. Onduidelijkheid over regievoering

Binnen de keten is onduidelijkheid over casusregie. JEL geeft aan dat zij regie kunnen voeren op casuïstiek. De andere betrokken ketenpartners ervaren dit niet zo. Er wordt wel door alle betrokkenen in de keten erkend dat casusregie nodig is voor gezinnen met complexe problematiek.

"Casusregie is niet ingericht, waardoor afschalen vanuit SAVE naar het vrijwillig kader onmogelijk is."

Uit: interview SAVE

8. Gebrek aan onderling vertrouwen in kennis en expertise tussen ketenpartners en JEL

Veilig Thuis, SAVE, WSS, LISA en de Raad voor de Kinderbescherming hebben vaak al een samenwerkingsrelatie opgebouwd met de gezinnen; doordat er onderzoek is gedaan, door eerder ingezette hulpverlening of vanwege een jeugdbeschermingsmaatregel. Als hieruit blijkt dat gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, wordt het als overbodig, verdragend en belastend voor ouders ervaren dat JEL opnieuw onderzoek doet. De organisaties vragen zich af hoe het komt dat JEL zo weinig vertrouwen heeft in hun kennis en expertise.

Er wordt door JEL ook niet gevraagd aan de andere organisaties of zij willen meedenken of samenwerken. Ze vertrouwen er inmiddels niet meer op dat hun expertise door JEL serieus genomen wordt.

JEL geeft aan dat de andere ketenpartners casuïstiek en onderzoek bij hen over de schutting gooien en vervolgens verwachten dat JEL hun adviezen overneemt, maar volgens de opdrachtverstrekking aan JEL moet zij zelfstandig onderzoek doen.

"Veilig Thuis zegt: 'dit kind heeft speltherapie nodig.' Wij gaan toch ook niet vertellen wat zij moeten doen?"

Uit: interview JEL

"Ik heb 1 keer bij een intake kunnen zitten samen met ouders. Ik schaamde me dood omdat het hele onderzoek opnieuw gedaan moest worden. We hadden dat net gedaan."

Uit: interview LISA

"Er is een melding binnengekomen bij Veilig Thuis en vervolgens is ACH ingezet. In de tussenliggende periode doet de Raad voor de Kinderbescherming onderzoek. Na afloop van ACH gaat JEL onderzoek doen en adviseert geen vervolghulp. Terwijl ACH heeft geconstateerd dat er sprake is van een verslaving van moeder, geeft JEL aan dat zij uitgaan van het verhaal van de ouders en moeder zegt niet verslaafd te zijn. JEL legt de adviezen van Veilig Thuis en ACH naast zich neer."

Uit: interview met de Raad voor de Kinderbescherming

"Gecertificeerde Instellingen hebben de bevoegdheid om hulp te indiceren. Zij kunnen de inschatting maken wat een gezin nodig heeft. Maar JEL doet het dan opnieuw. Dat is niet nodig. Expertise wordt in twijfel getrokken."

Uit: interview Raad voor de Kinderbescherming

9. Communicatie en basishouding van JEL

De wijze waarop JEL met haar ketenpartners omgaat is niet alleen formeel en zakelijk, maar wordt door de geïnterviewden vijandig, dwingend, dominant, krenkend, bepalend en dreigend genoemd.

JEL daarentegen geeft aan dat de organisaties richting JEL vanuit macht communiceren en geen respect hebben voor JEL.

"Jel reageert niet op mails. Ze bellen ook niet terug als je de voicemail inspreekt"

Uit: interview WSS

"Ieder gesprek dat ik met hen voer is na 2 minuten dood"

Uit: interview LISA

"Ik haal er mijn gram uit als ik ze kan wijzen op wat ze niet goed doen."

Uit: interview JEL

"De communicatie met JEL is heel moeilijk en defensief. Het gebeurt op een zokelijke, dreigende toon en zij staan niet open voor feedback.

De directeur-bestuurder van JEL is heel dwingend en dominant. Als een leeuw beschermt ze haar mensen. Dit uit zich ook in taal waarin ze het voortdurend heeft over MIJN mensen."

Uit: interview met de Raad voor de Kinderbescherming

10. Professionals kunnen niet aanmelden bij JEL

Alleen gezaghebbende ouders en voogden kunnen bij JEL een aanvraag doen voor gespecialiseerde jeugdhulp. De overige ketenpartners zouden graag zien dat het mogelijk is om ook als professional, met toestemming van de betrokkene, een aanvraag te doen. Juist in gevallen waar al eerder hulp is verleend of onderzoek is gedaan kunnen professionals samen met betrokkenen beter onder woorden brengen wat de zorgvraag is dan ouders alleen.

"Aanmeldingen moeten door ouders gedaan worden. Soms kunnen ouders dat niet. Met name ouders die onder de doelgroep van MEE vallen en waarbij er sprake is van een verstandelijke beperking hebben niet zelf de vaardigheden om een aanmelding te doen."

Uit: interview LISA

Gevolgen

Analyse van de interviews maken onderstaande gevolgen zichtbaar:

1. Toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis
2. Het spreekwoordelijke 'van kastje naar de muur' gevoel is groot
3. Oneigenlijk gebruik maken van routes en mogelijkheden
4. Beperkt ingekochte zorg maakt dat passende zorg niet kan worden ingezet en duurdere alternatieven nodig zijn
5. Professionals willen niet in Lelystad werken en er is een risico op het ontwikkelen van (psychische) klachten
6. Dubbel onderzoek is inefficiënt, kostbaar en niet klantgericht
7. Inrichting toekomstscenario Kind & Jeugd loopt gevaar
8. Negatief imago voor Lelystad
9. Contact tussen JEL en de overige ketenpartners is onherstelbaar beschadigd

Hieronder volgt een toelichting op de gevolgen.

1. Toename van het aantal meldingen bij Veilig Thuis

Veilig Thuis ziet regionaal een groei in het aantal meldingen vergeleken met vorig jaar. Vergeleken met de rest van Flevoland is de groei van het aantal meldingen in Lelystad extreem groot.

Daarnaast ligt het recidivecijfer van meldingen bij Veilig Thuis in Lelystad erg hoog. Meer dan 50% wordt opnieuw gemeld bij Veilig Thuis. Deze recidivecijfers zijn in Lelystad fors hoger dan in de rest van Flevoland. De verklaring hiervoor zou kunnen liggen in het ontbreken van regievoering en dat de inzet van benodigde hulp lang op zich laat wachten.

2. Het spreekwoordelijke 'van kastje naar de muur' gevoel is groot

Door negatieve ervaringen met JEL zijn er gezinnen die zich terughoudend opstellen ten aanzien van het aanmelden bij JEL. Ouders gaan via andere wegen op zoek naar antwoorden op hun hulpvraag. Ouders raken wanhopig en hebben het gevoel dat ze van het kastje naar de muur gestuurd worden en niet geholpen worden.

"Ouders willen niet aanmelden bij JEL. Ze hebben een slechte naam. Ze blijven liever zwemmen. Ouders hebben het gevoel grip op de situatie te verliezen. We zijn bang dat het aantal multi problem gezinnen hierdoor op termijn zal toenemen."

Uit: interview LISA

Parallel daaraan wordt het 'kastje naar de muur' gevoel versterkt doordat er door een gebrek aan ketensamenwerking wisselende boodschappen afgegeven worden. Waar kan een ouder zich melden? Wat kan een organisatie voor hen betekenen? Ouders raken het spoor bijster en verliezen het vertrouwen in de hulpverlening.

"We worden vaak door wanhopige ouders gebeld. Het gaat niet goed hier. En wij kunnen niets anders dan ze terugverwijzen naar JEL. Daardoor ontstaan mogelijk soms andere routes. We kunnen niet anders. We lopen helemaal vast in dit systeem."

Uit: interview Veilig Thuis

3. Oneigenlijk gebruik maken van routes en mogelijkheden

Als gevolg van het ontbreken van samenwerking en verschil van visie over noodzakelijke hulp tussen JEL en de overige ketenpartners komt het voor dat oneigenlijke routes worden gebruikt.

"Wij wilden eigenlijk een OTS beëindigen, maar de ouders en wij vonden een regievoerder wel nodig, zodat ouders een aanspreekpunt hebben wanneer er een zorgvraag ontstaat of wanneer zij willen sparren. JEL weigert om regie te voeren. Hun standpunt is dat als de OTS beëindigd kan worden, het ook niet nodig is om regie te voeren. Ouders hebben huilend aan de Raad voor de Kinderbescherming gevraagd of ze in dat geval alstublieft de OTS willen verlengen, omdat ze het nog niet alleen kunnen."

Uit: interview SAVE

"Soms kiezen we voor een zorgmelding om via Veilig Thuis bij JEL binnen te komen."
Uit: interview LISA

Vanwege het gebrek aan samenwerking en de onmogelijkheid voor de keten om in overleg met JEL hulpverlening in te zetten doen organisaties ook steeds vaker een beroep op huisartsen en jeugdartsen om verwijzingen af te geven.

4. Beperkt ingekochte zorg maakt dat passende zorg niet kan worden ingezet en duurdere alternatieven nodig zijn

De ervaring van professionals is dat er onvoldoende verscheidenheid is aan ingekochte zorg, met als gevolg dat kinderen in sommige gevallen niet de zorg krijgen die zij nodig hebben. Ook kan het zijn dat er gewerkt moet worden met onderaannemers die een hoger tarief rekenen.

5. Professionals willen niet in Lelystad werken en er is een risico op het ontwikkelen van (psychische) klachten

De problemen in de samenwerking hebben ertoe geleid dat professionals vertrekken uit Lelystad en Flevoland. Zij vinden de ontstane situatie onwerkbaar. Frustratie en wanhoop lopen dusdanig hoog op en oplossingen worden niet meer gezien, waardoor mensen kiezen voor een functie buiten Lelystad waar de samenwerking als prettiger wordt ervaren. Ook worden er binnen organisaties alternatieve processen ingericht om ervoor te zorgen dat het voor medewerkers vol te houden is om met casuïstiek in Lelystad bezig te zijn.

"Ik neem liever geen cases uit Lelystad aan. Want het is zo frustrerend om zo te moeten werken. Enorm wanhopige en oversture ouders, die je niet kunt helpen, terwijl je weet dat het heel hard nodig is. We kijken hoe we ze kunnen omzeilen. Maar het kan niet."

Interview: Veilig Thuis

6. Dubbel onderzoek is inefficiënt, kostbaar en niet klantgericht

Onderzoek door Veilig Thuis, LISA en de Gecertificeerde Instelling (in geval van een Bepaling Jeugdhulp) wordt door JEL niet overgenomen. JEL doet zelfstandig onafhankelijk onderzoek en hanteert een onderzoekstermijn van 8 weken. Gedurende de onderzoeksfase wordt er geen hulpverlening ingezet, waardoor het gezin wacht op ondersteuning. Hierdoor voelen professionals zich niet serieus genomen in hun professionaliteit. Ouders moeten het verhaal ook telkens opnieuw doen. Het opnieuw doen van onderzoek is niet alleen inefficiënt, maar ook kostbaar en niet klantgericht.

"Het voelt alsof Veilig Thuis bepaalt wat er ingezet moet worden, maar het zijn twee verschillende onderzoeken. De opdracht voor Veilig Thuis is onderzoeken of er sprake is van Huiselijk Geweld of kindermishandeling en niet meer dan dat. JEL onderzoekt of er jeugdhulp nodig is."

Uit: interview met JEL

"Een forensisch arts heeft op verzoek van Veilig Thuis onderzoek gedaan naar mishandeling van een kind omdat het kind heel veel littekens heeft. De forensisch arts kon niet zeggen dat het komt door mishandeling, maar wel dat duidelijk is dat er meer toezicht nodig is op het kind.

Met dat advies gaat het dossier naar JEL. Die zeggen: "ouders willen geen hulp en het is veilig. We doen niets."

Uit: interview Veilig Thuis

7. Inrichting toekomstscenario Kind & Jeugd loopt gevaar

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming zet de stap naar een structuur die vertrouwen ondersteunt. Dat vergt een nieuwe opzet van de kind- en gezinsbescherming. De basisprincipes die leidend zijn voor het toekomstscenario (samenhangende hulp en steun organiseren, een lerende cultuur in de keten en fouten mogen maken) zijn in de huidige ketensamenwerking niet inpasbaar, wat een risico met zich meebrengt voor de implementatie van het toekomstscenario.

8. Negatief imago voor Lelystad

De ontstane situatie zorgt voor een negatief imago van Lelystad. Zowel professionals als inwoners wisselen ervaringen uit over de ontstane situatie, wat zorgt voor een slecht imago voor de stad.

"Kom niet naar Lelystad, want daar krijg je niet de hulp die je nodig hebt."

Uit: interview SAVE

"Op dit moment heerst niet het gevoel dat het belang van de jeugdige en het gezin voorop staan en dat zij de zorg krijgen die zij nodig hebben."

Uit: interview gemeente

"Als ik hier een kind zou hebben, zou ik verhuizen."

Uit: interview JEL

9. Contact tussen JEL en de overige ketenpartners is onherstelbaar beschadigd

Meerdere ketenpartners hebben aangegeven dat zij de afgelopen jaren op alle mogelijke manieren hebben geprobeerd om in gesprek te gaan met JEL om de ervaren problemen op te lossen en een samenwerkingsrelatie op te bouwen. Betrokkenen zien geen enkele mogelijkheid om met de huidige personeelsbezetting de ontstane situatie op te lossen en geven daarbij aan dat de relatie onherstelbaar is beschadigd.

"Wij zien op geen enkele manier hoe we de samenwerking kunnen verbeteren, want dat hebben we de afgelopen 3 jaar al op verschillende manieren en op alle niveaus geprobeerd, zonder resultaat. Ik denk ook dat de inzet van een coach voor de directeur onvoldoende is."

Uit: interview Raad voor de Kinderbescherming

"Het verbreden van de opdracht aan JEL is noodzakelijk, maar biedt niet de volledige oplossing. Naast het verbreden van de opdracht vanuit de gemeente aan JEL is er een cultuurverandering noodzakelijk en deze kan alleen ingezet worden als de huidige directeur vertrekt."

Uit: interview Veilig Thuis

"Uitbreiding van de opdracht aan JEL zal niet voldoende vertrouwen geven voor hernieuwde samenwerking. Een wissel van mensen zou handiger zijn. Beginnen met een schone lei. Er is te veel gebeurd om nog vertrouwen te krijgen. Het zit ook in de persoon."

Uit: interview WSS

Verbetervoorstellen

Hieronder een opsomming, gevolgd door een toelichting op de verbetervoorstellen:

1. Verplicht JEL onderdeel te zijn van integrale ketensamenwerking
2. Personeelswisseling directeur-bestuurder JEL
3. Heldere visie gemeente
4. Versterken van samenwerking en herstellen van vertrouwen tussen de gemeente en ketenpartners
5. Uitbreiding van gecontracteerd zorgaanbod
6. Biedt mogelijkheden voor maatwerk
7. Richt de regiefunctie goed in
8. Specialistische jeugdhulp kan door ouders en professionals (met toestemming van ouders) aangevraagd worden
9. Faciliteer een lerende werkomgeving voor de gehele jeugdhulpketen
10. In het geval van een jeugdreclassering- of kinderschermingsmaatregel bepaalt de gecertificeerde instelling welke specialistische jeugdhulp ingezet wordt

1. Verplicht JEL onderdeel te zijn van integrale ketensamenwerking

JEL is een cruciale schakel binnen de jeugdhulpketen en moet verplicht worden om samen te werken met alle organisaties die hier onderdeel van zijn.

Uit de analyse van de interviews is duidelijk geworden dat er geen samenwerkingsrelatie is tussen JEL en overige ketenpartners. Integraal werken betekent in samenhang en in afstemming domeinoverstijgend samenwerken aan effectieve en efficiënte hulp en ondersteuning voor het gezin. Doordat JEL geen samenwerkingsbehoefte heeft met de keten, is integrale ketensamenwerking onmogelijk. Integrale ketensamenwerking wordt landelijk als noodzakelijk gezien. Dit gedachtegoed wordt ook vertaald in de regiovisie op jeugdhulp en het landelijke toekomstscenario.

2. Personeelswisseling directeur-bestuurder JEL

Omdat meerdere organisaties hebben aangegeven geen mogelijkheden meer te zien en geen vertrouwen te hebben in het herstellen van de samenwerking met de directeur-bestuurder van JEL is een personeelswisseling nodig.

3. Heldere visie gemeente

Een heldere visie op jeugdhulp zal Lelystad helpen sturing te bieden aan de ketenpartners. Op die manier kunnen duidelijke doelen gesteld worden, samenwerking tussen betrokken partijen versterkt worden en biedt dit een kader voor een integrale aanpak. Hierdoor wordt ook een kader gecreëerd voor de gemeente om duidelijker te zijn in de opdrachtverstrekking aan organisaties.

Uit het onderzoek is gebleken dat voor ketenpartners de visie van de gemeente Lelystad op jeugdhulp onvoldoende duidelijk is. Niet duidelijk is of de visie binnen de gemeente Lelystad onvoldoende uitgewerkt is, of dat deze onvoldoende concreet uitgedragen wordt richting betrokken ketenpartners.

4. Versterken van samenwerking en herstellen van vertrouwen tussen de gemeente en ketenpartners

Door het inbouwen van jaarlijks twee evaluatiemomenten met betrokken ketenpartners acteert de gemeente op de kritiek dat er de afgelopen jaren onvoldoende is gereageerd op signalen uit de keten. Evaluatiemomenten bieden de gelegenheid voor ketenpartners om signalen en oplossingsrichtingen met de gemeente te bespreken. De gemeente draagt hierdoor bij aan het versterken van de relatie en het herstellen van vertrouwen.

5. Uitbreiding van gecontracteerd zorgaanbod

Uitbreiding van zorgaanbod is nodig om passende zorg te kunnen bieden aan kinderen en gezinnen. Het huidige aanbod blijkt onvoldoende. Betrek ketenpartners bij dit inkoopproces, omdat zij vanuit hun ervaring en expertise zicht hebben op zorg die passend en noodzakelijk is.

6. Biedt mogelijkheden voor maatwerk

Richt een team in dat zonder ruggespraak snel domeinoverstijgende oplossingen kan forceren en beslissingen kan nemen. In bijzondere situaties moet het mogelijk zijn om af te wijken van de standaard.

7. Richt de regiefunctie goed in

Het uitgangspunt is dat ouders zelf regie voeren. In gevallen waarin ouders niet in staat zijn om zelf regie te voeren is het nodig dat de regierol, samen met de ouder, door een professional wordt uitgevoerd. Om duidelijk te maken welke partij wanneer regie heeft, is het belangrijk dat de regierol duidelijk beschreven en belegd wordt.

8. Specialistische jeugdhulp kan door ouders en professionals (met toestemming van ouders) aangevraagd worden

Maak het mogelijk dat professionals, met toestemming van ouders, een aanvraag kunnen doen. Niet in alle gevallen kunnen ouders zelfstandig een aanvraag doen en/of hun hulpvraag voldoende duidelijk verwoorden.

9. Faciliteer een lerende werkomgeving voor de gehele jeugdhulpketen

Gezamenlijke scholing draagt bij aan een lerende en inspirerende werkomgeving. Dit zou gedaan kunnen worden op het gebied van privacy (AVG) en andere relevante wetgeving, zodat verschillende interpretatie van wetgeving niet langer speelt.

Evaluatie op casusniveau biedt een andere mogelijkheid om de lerende werkomgeving te stimuleren.

10. In het geval van een jeugdreclassering- of kinderbeschermingsmaatregel bepaalt de gecertificeerde instelling welke specialistische jeugdhulp ingezet wordt

Conform de jeugdwet bepaalt de gecertificeerde instelling of en zo ja, welke jeugdhulp nodig is. Inhoudelijke toetsing door een andere partij is hiermee overbodig en werkt vertragend.